

Werkinstructie die hoort bij de Beleidsregel bestuursrechtelijke handhaving medewerkingsplicht toezicht Wmo 2015

Doel van de beleidsregel

In de beleidsregel is het beleid van het college neergelegd om de medewerking door pgb-aanbieders of derden aan het toezicht op de naleving van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) te handhaven door het opleggen van een last onder dwangsom.

De beleidsregel geldt niet voor gecontracteerde aanbieders

Belangrijk is dat de beleidsregel niet van toepassing is op gecontracteerde aanbieders (lees: aanbieders waarmee door of namens de gemeente een overeenkomst is gesloten op grond waarvan een algemene voorziening of maatwerkvoorzieningen worden geleverd). De met deze aanbieders gesloten overeenkomsten bieden in beginsel toereikende bevoegdheden voor de gemeente om informatie op te kunnen vragen of andere onderzoeken te kunnen doen die nodig zijn om de naleving van de wettelijke en contractuele eisen door aanbieders te controleren. Als een gecontracteerde aanbieder niet aan dergelijke verzoeken om informatie voldoet of medewerking aan onderzoeken weigert, dan kunnen er op grond van de overeenkomst sancties (boetes) aan de aanbieder worden opgelegd. Tevens is het mogelijk voor de gemeente om de gecontracteerde aanbieder bij de rechter aan te spreken op nakoming van deze verplichtingen uit de overeenkomst. Het is dus in beginsel niet nodig om bij gecontracteerde aanbieders een vordering te doen op grond van (titel 5.2 van) de Awb en bij het niet meewerken aan een dergelijke vordering een last onder dwangsom op te kunnen leggen. De beleidsregel is daarom ook niet van toepassing op gecontracteerde aanbieders.

Het kan natuurlijk voorkomen dat een toezichthouder vanuit zijn of haar onafhankelijke positie besluit om gebruik te maken van de toezichtsbevoegdheden uit de Awb. Voordat dit wordt gedaan is het belangrijk dat dit wordt afgestemd met het contractmanagement. Als dergelijke bevoegdheden worden ingezet en daaraan door de gecontracteerde aanbieder niet wordt meegewerkt, is het college bevoegd om een last onder dwangsom op te leggen. Van geval tot geval zal een afweging gemaakt moeten worden of een dergelijke last zal worden opgelegd. Die afweging moet altijd worden gemaakt in afstemming met het contractmanagement.

Stappenplan

De beleidsregel gaat uit van het volgende stappenplan:

1. Het doen van een vordering door de toezichthouder.
2. Het constateren dat niet (volledig) aan de vordering is voldaan.
3. Het versturen van een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom.
4. Het beoordelen en verwerken van de (eventueel) ingekomen zienswijze en bepalen of een last moet worden opgelegd.
5. Het opleggen van een last onder dwangsom.

In deze instructie wordt een praktische toelichting gegeven op de inhoud van deze vijf stappen.

Als de overtreder niet binnen de begunstigingstermijn aan de last voldoet (lees: niet alsnog alle door de toezichthouder gevorderde medewerking verleent) dan verbeurt de overtreder direct na het verstrijken van de begunstigingstermijn de dwangsom. Om een volledig beeld te schetsen van het proces wordt aan het slot van deze werkinstructie nog aandacht besteed aan de betaling en invordering van een verbeurde dwangsom.

Stap 1: het doen van een vordering door de toezichthouder

Het college is bevoegd om een last onder dwangsom (of bestuursdwang) op te leggen aan eenieder van wie door een toezichthouder medewerking is *gevorderd* bij de uitoefening van zijn of haar bevoegdheden.¹ Om handhavend op te kunnen treden is het dus noodzakelijk dat de toezichthouder van pgb-aanbieders (of derden) medewerking vordert. Om die reden is het beleid van het college dat bij pgb-aanbieders (of derden) in alle gevallen waarin bevoegdheden van de toezichthouder worden uitgeoefend² de medewerking wordt gevorderd. In de brief waarin medewerking wordt gevraagd dient door de toezichthouder daarom duidelijk te worden verwoord dat het gaat om een vordering tot medewerking. Verder moet er in de vorderingsbrief op worden gewezen dat degene die wordt aangeschreven verplicht is tot medewerking op grond van het bepaalde in artikel 5:20, eerste lid, Awb.

Aan wie moet de vordering worden gericht?

Onderscheid moet worden gemaakt tussen de hulpverlener en de aanbieder. De hulpverlener is de natuurlijke persoon die feitelijk de ondersteuning (huishoudelijke hulp, begeleiding etc.) levert aan de budgethouder. De aanbieder is degene met wie de cliënt een zorgovereenkomst heeft gesloten en die ten laste van het pgb van de cliënt betalingen uit dat pgb ontvangt voor de geleverde ondersteuning. De hulpverlener en de aanbieder kunnen een en dezelfde persoon zijn (bijvoorbeeld bij hulpverleners die als zzp'er actief zijn), maar dat hoeft niet. Het komt ook voor dat de aanbieder een professionele organisatie is die bedrijfsmatig maatschappelijke ondersteuning levert. Die professionele organisatie kan een samenwerkingsverband van natuurlijke personen zijn (bijvoorbeeld een vennootschap onder firma of een maatschap), maar ook een rechtspersoon (bijvoorbeeld een stichting of een besloten vennootschap). Omdat de zorgaanbieder die maatschappelijke ondersteuning levert is gehouden aan bepaalde kwaliteitseisen en uitvoeringsvoorwaarden rondom financiële rechtmatigheid en bedrijfsvoering gesteld bij en krachtens de Verordening maatschappelijke ondersteuning (en niet de hulpverlener)³, moet de vordering zich in eerste instantie richten tot de aanbieder. Het is dus belangrijk om voordat een vordering wordt gedaan te controleren met welke (rechts)persoon/organisatie de betreffende cliënt de zorgovereenkomst heeft gesloten en welke (rechts)persoon ten laste van het pgb betalingen ontvangt. Aan die (rechts)persoon/organisatie moet de vordering worden gericht. Ook als de pgb-aanbieder bij het verlenen van maatschappelijke ondersteuning gebruikmaakt van een onderaannemer wordt de pgb-aanbieder aangeschreven.

Als de aanbieder een professionele organisatie is wordt de vordering in principe uitsluitend aan de aanbieder⁴ gericht en niet (ook) aan de bestuurder(s). Op dat uitgangspunt bestaat een uitzondering in het geval waarin eerder een vordering is gedaan aan de aanbieder en daar geen gehoor aan is gegeven. In een dergelijk geval wordt naast de aanbieder ook de bestuurder aangeschreven. Onder de bestuurder wordt ook de middellijk bestuurder verstaan. Het komt in de praktijk namelijk voor dat de (formele) bestuurder van een rechtspersoon een andere rechtspersoon is (bijvoorbeeld een holding). In dergelijke gevallen wordt als 'bestuurder' aangemerkt de natuurlijke persoon die, al dan niet via andere rechtspersonen, bestuurder is van de rechtspersoon die bestuurder is van de aanbieder (in het voorbeeld de bestuurder van de holding). Als de aanbieder een samenwerkingsverband tussen natuurlijke personen is dan is er van een formele bestuurder geen sprake. In dergelijke gevallen worden als bestuurder aangemerkt de vennoten (voor zover het een v.o.f. betreft), de beherende vennoten (voor zover het een commanditaire vennootschap betreft) of de maten (voor zover het een maatschap betreft). Bestuurders van aanbieders moeten geacht worden over zodanige zeggenschap over de aanbieder te beschikken dat zij het in hun macht hebben dat aan de vordering wordt voldaan.

¹ Artikel 5:20, eerste lid en artikel 5:32, eerste lid Awb.

² Het gaat om het betreden van plaatsen (artikel 5:15 Awb), het vorderen van inlichtingen (artikel 5:16 Awb), het vorderen van inzage van zakelijke gegevens en bescheiden (waaronder het dossier van de cliënt; artikel 5:17 Awb en artikel 6.1 lid 2 Wmo 2015) en zaken en vervoermiddelen te onderzoeken (artikel 5:18 en 5:19 Awb).

³ Artikel 5.18 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015.

⁴ Als de aanbieder de vorm heeft van een vennootschap onder firma (V.O.F.) of een maatschap wordt de vordering aan de V.O.F. of de maatschap gericht en niet aan de vennoten.

Het kan voorkomen dat het voor het toezicht nodig is om naast of in plaats van de pgb-aanbieder aan een derde een vordering te doen. Die derde kan bijvoorbeeld een cliënt, een medewerker of een onderaannemer van de aanbieder zijn. Om bijvoorbeeld vast te kunnen stellen welke ondersteuning er is geleverd, kan het nodig zijn om ook inlichtingen en inzage in bescheiden te vorderen van (een aantal) cliënten, medewerkers en onderaannemers. Een derde kan echter bijvoorbeeld ook een financiële instelling, zoals een bank, of een (financieel) adviseur, zoals een accountant, zijn.

Hoe zit het met het (medisch) beroepsgeheim?

In de praktijk komt het voor dat een zorgaanbieder zich beroept op het (medisch) beroepsgeheim, al dan niet van de ingeschakelde hulpverleners, om niet mee te werken aan een vordering.

Voor wat betreft het toezicht op de naleving van de Wmo 2015 staat het (medisch) beroepsgeheim niet in de weg aan de medewerking door de aanbieder aan een vordering.

Op grond van artikel 5:20 lid 2 van de Awb zijn personen die op grond van hun ambt of beroep of op grond van een wettelijke bepaling tot geheimhouding verplicht zijn niet gehouden mee te werken aan vorderingen van de toezichthouder. De geheimhoudingsplicht die aanbieders op grond van de Wmo 2015 hebben (artikel 5.3.3, eerste lid, Wmo 2015) is geen geheimhoudingsplicht als bedoeld in artikel 5:20 lid 2 van de Awb omdat de geheimhoudingsplicht niet geldt in relatie tot toezichthoudende ambtenaren (artikel 5.3.3 lid 3 Wmo 2015). Als de maatschappelijke ondersteuning wordt geleverd door een hulpverlener op wie een geheimhoudingsplicht van toepassing is als bedoeld in artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (denk naast de arts, bijvoorbeeld aan een oefen- of ergotherapeut) dan rust er op die hulpverlener wél een geheimhoudingsplicht op grond waarvan in beginsel geen medewerking verleend hoeft te worden aan vorderingen van een toezichthouder.

Op de aanbieder waarbij de hulpverlener in dienst is of waarvoor de hulpverlener in opdracht werkzaamheden verricht rust een zogenaamd afgeleid verschoningsrecht, zodat ook de aanbieder in beginsel niet tot medewerking kan worden gedwongen. Het is van belang om te beseffen dat niet alle gegevens die zich onder de hulpverlener of aanbieder bevinden onder het (afgeleide) beroepsgeheim vallen. Voorbeelden van gegevens die niet onder het beroepsgeheim vallen zijn het beleidsplan van de aanbieder, de diploma's van de hulpverleners en de werkroosters van de medewerkers van de aanbieder. Onder artikel 88 van de wet Big valt daarentegen al datgene wat de hulpverlener bij het uitoefenen van zijn beroep op het gebied van de individuele gezondheidszorg als geheim is toevertrouwd of wat daarbij als geheim te zijner kennis is gekomen en waarvan hij het vertrouwelijke karakter moest begrijpen. Hieronder vallen in ieder geval de gegevens die omtrent de verleende maatschappelijke ondersteuning zijn vastgelegd in het door de pgb-aanbieder bijgehouden dossier van de cliënt.

In de Wmo 2015 is echter (artikel 6.1 lid 2 Wmo 2015) een uitzondering opgenomen op grond waarvan toezichthouders, zo nodig in afwijking van artikel 5:20 lid 2 Awb, bevoegd zijn tot inzage van dossiers indien dat voor de vervulling van hun taak noodzakelijk is. Uit de toelichting in de parlementaire geschiedenis bij artikel 6.1, tweede lid, Wmo 2015 blijkt dat het bij dossiers zowel gaat om dossiers zoals die met betrekking tot cliënten worden opgesteld door aanbieders die ondersteuning leveren en dossiers die betrekking hebben op meldingen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Onder een dossier wordt in deze werkinstructie verstaan: het geheel van schriftelijk of elektronisch vastgelegde gegevens met betrekking tot de verlening aan cliënten van activiteiten, diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot een maatwerkvoorziening of algemene voorziening behoren respectievelijk met betrekking tot een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan

Kort en goed staat het beroepsgeheim niet in de weg aan het doen (en handhaven) van een vordering aan aanbieders waarop een (afgeleid) (medisch) beroepsgeheim van toepassing is.

Wat voor gegevens kunnen er gevorderd worden (omvang van de vordering)?

De toezichthouder is bij het doen van een vordering gebonden aan het evenredigheidsbeginsel (artikel 5:13 en 5:20 lid 1 Awb). Dat betekent dat de vordering aan de eisen van subsidiariteit (de gevorderde gegevens zijn nodig om het toezicht uit te kunnen oefenen) en proportionaliteit (er worden niet meer gegevens dan noodzakelijk gevorderd) moet voldoen. Wanneer aan die eisen wordt voldaan, kan niet op voorhand worden gezegd. Waar het om gaat is dat de toezichthouder kan beredeneren waarom de gevraagde informatie nodig is en waarom er niet meer wordt gevraagd dan noodzakelijk. Zo zal het bijvoorbeeld meestal niet nodig zijn om ten aanzien van alle cliënten gegevens te vorderen, maar volstaat een (representatieve) steekproef.

Welke termijn moet geboden worden om aan een vordering te voldoen?

Een persoon is alleen verplicht medewerking te verlenen aan de uitoefening van bevoegdheden voor zover deze medewerking redelijkerwijs van hem of haar gevorderd kan worden (artikel 5:20, eerste lid, Awb). Uit die eis vloeit voort dat aan een vordering een redelijke termijn moet worden verbonden. Deze termijn wordt in de beleidsregel 'standaard' gesteld op twee weken. Er zal echter in iedere situatie bekeken moeten worden of die termijn ook passend is en of niet een langere of juist kortere termijn geboden moeten worden. Om de vraag te beantwoorden wat een redelijke termijn is, zal ten eerste gekeken moeten worden naar de aard van de inlichtingen of gegevens die gevorderd worden. Als bijvoorbeeld een beperkt aantal stukken die een aanbieder geacht moet worden relatief eenvoudig beschikbaar te hebben (denk aan jaarstukken, beleidsplannen, diploma's van medewerkers) dan kan een termijn van een aantal (werk)dagen ook volstaan. Wordt echter een omvangrijk aantal gegevens gevorderd die door de aanbieder verzameld moeten worden (denk aan verschillende gegevens met betrekking tot een relatief groot aantal cliënten), dan kan dat een reden zijn om juist een langere termijn te geven. Naast de aard van de gegevens moet voor het bepalen van de termijn gelet worden op het belang dat is gediend met het toezicht. Als het toezicht bijvoorbeeld verband houdt met signalen voor het mogelijk bestaan van fraude, een ernstig tekortschietende kwaliteit van de ondersteuning of veiligheidsrisico's voor de cliënten dan kunnen dat redenen zijn om een zo kort mogelijke termijn te geven om aan de vordering te voldoen. Dat kan ook het geval zijn indien het toezicht verband houdt met een calamiteit.

Stap 2: het constateren dat niet (volledig) aan de vordering is voldaan

Een last onder dwangsom kan alleen worden opgelegd als er sprake is van een overtreding en die overtreding is vastgesteld. De overtreding bestaat in dit geval uit het niet (volledig) voldoen aan de vordering. Na het verstrijken van de termijn die aan de vordering is verbonden, moet worden nagegaan door de toezichthouder of alle gevorderde inlichtingen en bescheiden ook zijn verstrekt. Hieruit blijkt dat het belangrijk is om in de vordering zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven welke inlichtingen en bescheiden er precies van de aanbieder (of een derde) verlangd worden. Als vastgesteld wordt dat niet alle inlichtingen en bescheiden zijn verstrekt moet in een zogenoemd constateringenrapport worden vastgelegd welke inlichtingen en bescheiden er niet zijn verstrekt. Het constateringenrapport moet worden gedateerd, worden ondertekend en (als bijlage) worden voorzien van de gedane vordering.

Stap 3: het versturen van een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom

De volgende stap is dat er aan de overtreeders een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom wordt verstuurd. De overtreeders waaraan het voornemen moet worden verstuurd zijn de persoon of de personen waaraan de vordering is gericht. In het voornemen dienen in ieder geval de volgende punten te zijn opgenomen:

- De geconstateerde overtreding (overtreding van het bepaalde in artikel 5:20, eerste lid, Awb door niet mee te werken aan de door de toezichthouder gevorderde medewerking).
- Een kopie van het constateringrapport waaruit de vaststelling van de overtreding blijkt.
- Vermelding van het voornemen om in verband met de geconstateerde overtreding een last onder dwangsom op te leggen op grond waarvan de overtreder binnen een in die last op te nemen begunstigingstermijn alsnog de gevorderde medewerking zal dienen te verlenen en als dat niet gebeurt er door de overtreder een dwangsom zal worden verbeurd.
- De mogelijkheid om binnen een te stellen termijn – schriftelijk of mondeling – een zienswijze naar voren te brengen naar aanleiding van het voornemen.

Op grond van de beleidsregels is de zienswijzetermijn die wordt geboden in beginsel één week. Er moet echter steeds bezien worden of maatwerk nodig is. Redenen voor een kortere termijn kunnen bijvoorbeeld zijn dat er vermoedens van fraude bestaat of signalen dat de veiligheid van de cliënten mogelijk in het geding is.

Belangrijk is dat het voornemen geen voor bezwaar en beroep vatbaar besluit is. In het voornemen wordt dus geen bezwaarclausule opgenomen.

Het is niet verplicht om al in het voornemen de begunstigingstermijn en de hoogte van de dwangsom te noemen. Geadviseerd wordt om dat wel te doen omdat de overtreder op die manier in de gelegenheid wordt gesteld om eventueel feiten en omstandigheden aan te voeren die volgens de overtreder maken dat er een langere begunstigingstermijn moet worden gehanteerd of dat er van een lager dwangsombedrag moet worden uitgegaan. Om die reden wordt op deze plaats al ingegaan op de lengte van de begunstigingstermijn en de hoogte van de dwangsom.

Lengte van de begunstigingstermijn

De begunstigingstermijn mag niet langer zijn dan nodig om alsnog aan de vordering te voldoen.

De begunstigingstermijn wordt op grond van de beleidsregels in beginsel gesteld op de helft van de termijn die aan de vordering was verbonden. Op die manier wordt rekening gehouden met de al aan de overtreder geboden termijn om mee te werken aan de vordering. Er mag geen prikkel voor pgb-aanbieders (of derden) bestaan om het maar op last onder dwangsom aan te laten komen. Ook hier geldt dat steeds in het individuele geval beoordeeld zal moeten worden of er bijzondere omstandigheden zijn die maken dat er een langere of juist kortere begunstigingstermijn moet worden geboden. Redenen voor een kortere termijn kunnen bijvoorbeeld zijn dat er aanwijzingen voor fraude of risico's voor de veiligheid van de cliënten bestaan.

Hoogte van de dwangsom

De dwangsom dient zo hoog te worden vastgesteld dat dit voor de overtreder een voldoende prikkel inhoudt om aan de last te voldoen.

Voor de uitvoeringspraktijk zijn in de beleidsregels regels vastgelegd om de hoogte van de dwangsom te bepalen waarvan in de basis moet worden uitgegaan. De hoogte van de dwangsom zal uiteindelijk echter in overeenstemming moeten zijn met het evenredigheidsbeginsel. Dat betekent dat steeds zal moeten worden beoordeeld of het basisbedrag ook in het geval van de betreffende overtreder evenredig is. Redenen om de dwangsom bijvoorbeeld te matigen kunnen zijn dat de overtreder – binnen de aan de vordering verbonden termijn – al gedeeltelijk of grotendeels aan de vordering heeft voldaan. Gestelde slechte financiële omstandigheden van de overtreder vormen in beginsel geen reden om het dwangsombedrag te matigen.

De beleidsregels onderscheiden drie verschillende basisbedragen die afhankelijk zijn gesteld van de aard van de overtreder:

- EUR 10.000 als de overtreder een professionele organisatie is (dat is een samenwerkingsverband van natuurlijke personen – bijvoorbeeld een v.o.f. – of een rechtspersoon die bedrijfsmatig maatschappelijke ondersteuning verleent).
- EUR 2.500 als de overtreder een cliënt is of behoort tot het sociale netwerk van de cliënt.
- EUR 5.000 in alle overige gevallen (het gaat hierbij bijvoorbeeld om zzp'ers die maatschappelijke ondersteuning verlenen).

Nadat het basisbedrag is vastgesteld moet bezien worden of er sprake is van een of meer dwangsomverhogende omstandigheden.

De eerste dwangsomverhogende omstandigheid heeft te maken met de verwijtbaarheid van de overtreder en ziet op recidive. Als de overtreder eerder een last onder dwangsom opgelegd heeft gekregen wegens het niet voldoen aan een vordering van een toezichthouder van de gemeente Tilburg in het kader van het toezicht op de naleving van de Wmo 2015 dan spreekt de beleidsregel over algemene recidive. In dat geval wordt het dwangsombedrag in beginsel met factor 1 verhoogd. Als het basisbedrag EUR 10.000 bedraagt dan leidt deze dwangsomverhogende omstandigheid ertoe dat het dwangsombedrag uitkomt op EUR 20.000. Als aan dezelfde overtreder eerder een last is opgelegd wegens het niet voldaan aan de vordering waarvoor ook deze last onder dwangsom wordt opgelegd, dan spreekt de beleidsregel van bijzondere recidive. In dat geval wordt in beginsel het dwangsombedrag met factor 2 verhoogd. Als dwangsomverhogende omstandigheden tellen overigens uitsluitend lasten onder dwangsom mee die aan de overtreder de afgelopen 24 maanden (als het gaat om een professionele partij) respectievelijk de afgelopen 12 maanden (in overige gevallen) is opgelegd.

De tweede dwangsomverhogende omstandigheid heeft te maken met de ernst van de overtreding en ziet op het belang dat met het toezicht is gediend. Indien het toezicht betrekking heeft op de naleving van wettelijke voorschriften met een zwaarwegend maatschappelijk belang, dan levert het niet voldoen aan de last een ernstigere overtreding op. Als voorschriften uit de Wmo 2015 met een zwaarwegend belang zijn in de beleidsregel onder meer de kernbepaling over de kwaliteit van de voorziening (artikel 3.1 lid 1 en 2 Wmo 2015) en de bepaling over calamiteiten (artikel 3.4 Wmo 2015) aangemerkt. Als er sprake is van toezicht dat (mede) betrekking heeft op de naleving van voorschriften met een zwaarwegend belang dan leidt dat ertoe dat het basisbedrag met factor 1 wordt verhoogd.

Stap 4: het beoordelen en verwerken van de (eventueel) ingekomen zienswijze en bepalen of een last moet worden opgelegd

In deze stap wordt beoordeeld of er daadwerkelijk een last onder dwangsom wordt opgelegd. Daartoe moeten twee vragen worden beantwoord.

De eerste vraag is of er alsnog aan de vordering is voldaan. Als dat het geval is dan is er geen sprake (meer) van een overtreding en bestaat er geen bevoegdheid (meer) voor het opleggen van een dwangsom. Als er nog steeds sprake is van een overtreding wordt de tweede vraag beantwoord.

De tweede vraag is of er een zienswijze is ontvangen naar aanleiding van het voornemen en of de inhoud van die zienswijze maakt dat alsnog van het opleggen van een last onder dwangsom moet worden afgezien. In de kern genomen zal dat alleen het geval zijn als de inhoud van de zienswijze maakt dat is gebleken van bijzondere omstandigheden die maken dat handhavend optreden onevenredig is.

Als naar aanleiding van deze stap wordt afgezien van het opleggen van een last onder dwangsom dan wordt dit aan de overtreder schriftelijk bevestigd door middel van een zogenoemde ok-brief. Een dergelijke brief is niet een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit en bevat dus ook geen bezwaarclausule.

Stap 5: het opleggen van een last onder dwangsom

Als stap 4 leidt tot de conclusie dat er een last onder dwangsom moet worden opgelegd dan wordt daartoe overgegaan. In de last onder dwangsom dienen in ieder geval de volgende punten te zijn opgenomen:

- De geconstateerde overtreding (overtreding van het bepaalde in artikel 5:20, eerste lid, Awb door niet mee te werken aan de door de toezichthouder gevorderde medewerking).
- Een kopie van het constateringrapport waaruit de vaststelling van de overtreding blijkt.
- Overweging dat het college handhavend zal optreden door middel van het opleggen van een last onder dwangsom en een motivering waaruit volgt dat er geen bijzondere omstandigheden zijn die handhavend optreden onevenredig maken.
- De formulering van de last. De last zal inhouden dat de overtreder alsnog binnen de begunstigingstermijn aan de vordering dient te voldoen.
- De lengte van de begunstigingstermijn en een motivering waaruit volgt op welke manier die begunstigingstermijn is bepaald.
- Een reactie op de naar aanleiding van het voornemen (eventueel) gegeven zienswijze.
- De mededeling dat als niet tijdig (volledig) aan de last wordt voldaan, de overtreder van rechtswege in één keer een dwangsom verbeurt.
- De hoogte van het dwangsombedrag en een motivering waaruit blijkt hoe die hoogte is bepaald.
- De bezwaarclausule. De last onder dwangsom betreft een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit.

Betaling en invordering

Als de overtreder niet binnen de begunstigingstermijn (volledig) aan de last voldoet verbeurt de overtreder van rechtswege de dwangsom. Daarvoor is dus geen nadere handeling door of namens de gemeente voor vereist. In het kader van betaling en invordering geldt het volgende proces:

1. Indien twee weken na het verstrijken van de begunstigingstermijn de verbeurde dwangsom niet is betaald, wordt aan de overtreder een voornemen tot het invorderen van de verbeurde dwangsom verstuurd. De overtreder moet in de gelegenheid worden gesteld om naar aanleiding van het voornemen een zienswijze te geven. De termijn voor het geven van een zienswijze wordt in beginsel op twee weken gesteld, maar afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan voor een kortere of langere periode worden gekozen.
2. Indien na het verstrijken van de zienswijzetermijn de verschuldigde dwangsom nog steeds niet is voldaan wordt in beginsel⁵ een besluit tot het invorderen van de verbeurde dwangsom aan de overtreder bekendgemaakt. In het invorderingsbesluit moet worden opgenomen dat en tot welk bedrag een dwangsom is verbeurd. In het invorderingsbesluit wordt een betalingstermijn van zes weken opgenomen. In het invorderingsbesluit dient tevens een reactie te worden gegeven op de naar aanleiding van het voornemen (eventueel) gegeven zienswijze. Tegen het invorderingsbesluit kan binnen zes weken bezwaar worden gemaakt.⁶ Het moment waarop het invorderingsbesluit wordt genomen is ook het moment waarop een factuur wordt verzonden (lees: een betalingsverplichting wordt opgenomen).
3. Als na het verstrijken van de betalingstermijn uit het invorderingsbesluit de dwangsom niet is betaald, wordt een aanmaning verstuurd met een aanvullende betalingstermijn van twee weken.
4. Als betaling na het verstrijken van de aanmaningstermijn nog steeds uitblijft kan, tenzij een betalingsregeling wordt getroffen⁷, door middel van een dwangbevel de dwangsom daadwerkelijk worden ingevorderd via het leggen van executoriaal beslag.

⁵ Een effectieve handhaving vergt dat een verbeurde dwangsom in beginsel moet worden ingevorderd. Alleen als er sprake is van bijzondere omstandigheden kan er van invordering worden afgezien.

⁶ Een bezwaar schort de werking van het invorderingsbesluit niet op en het is dus ook nadat bezwaar is gemaakt mogelijk om de verdere invordering te vervolgen. Overwogen kan echter worden om hangende bezwaar (bij beschikking) uitstel van bezwaar te verlenen tot dat op het bezwaarschrift is beslist. Hangende bezwaar (en eventueel beroep en hoger beroep) wordt overigens indien nodig de verjaringstermijn automatisch verlengd (artikel 5:37a Awb).

⁷ In ieder geval tot aan het verstrijken van de aanmaningstermijn kan door de overtreder worden verzocht om het treffen van een betalingsregeling. Of een betalingsregeling wordt getroffen en de modaliteiten van een dergelijke regeling betreffen maatwerk.

**Brieven en stappen (zie werkinstructie):
procedure tot het opleggen en invorderen van een last onder dwangsom**

Brief 1 (stap 1)

Het doen van een vordering door de toezichthouder:

- Artikel 5:20, eerste lid, Awb spreekt van een redelijke termijn om aan de vordering te voldoen. In deze Beleidsregel hanteren we in beginsel twee weken, te rekenen vanaf de datum van verzending van de vordering;
 - Ondertekening door toezichthouder Team Toezicht Sociaal Domein (TSD).
-

Brief 2 (stap 3)

Het versturen van een voornemen tot het opleggen van een LOD:

- De begunstigingstermijn (zoals beoogd bij het opleggen van de LOD in stap 5). Termijn is in beginsel de helft van de termijn van de (eerste) vordering: dus één week;
 - Mogelijkheid tot het geven van een zienswijze. Termijn één week te rekenen vanaf de datum van verzending van het voornemen;
 - Aangetekende brief ondertekend door teammanager TSD.
-

Brief 3 (stap 4)

Het versturen van een OK-brief als hier aanleiding toe is:

- Ondertekening door teammanager TSD.
-

Brief 4 (stap 5)

Het opleggen van een LOD. In de aangetekende brief/besluit wordt o.a. opgenomen:

- De (definitieve) begunstigingstermijn (zoals reeds opgenomen in brief 2 van het voornemen), te rekenen vanaf de datum van verzending van het besluit;
 - De wijze waarop de dwangsommen verbeuren en de hoogte van de dwangsom;
 - Beoordeling en reactie op de zienswijze;
 - Voor bezwaar en beroep vatbaar besluit / ondertekening teammanager TSD.
-

Brief 5 (betaling en invordering, onderdeel 1)

Versturen van een (aangetekend!) voornemen tot het invorderen van de verbeurde dwangsom:

- Een voornemen tot invordering wordt verstuurd indien twee weken na het verstrijken van de begunstigingstermijn (zoals opgenomen in brief 4) de verbeurde dwangsom niet is betaald;
 - Termijn van de te geven zienswijze is twee weken te rekenen vanaf de datum van verzending van het voornemen;
 - Ondertekening door teammanager TSD.
-

Brief 6 (betaling en invordering, onderdeel 2 t/m 4)

Bekendmaken van het besluit tot het invorderen van de verbeurde dwangsom aan de overtreder:

- Binnen zes weken na het verstrijken van de begunstigingstermijn dient de verbeurde dwangsom te worden betaald;
 - beoordeling en reactie op eventuele zienswijze;
 - Voor bezwaar en beroep vatbaar besluit / ondertekening teammanager TSD;
 - Kopie besluit versturen naar debiteurenbeheer (pecfadedebiteur@tilburg.nl) voor incasso o.v.v. een kostenplaatsnummer 16100030 (algemene kosten TSD)
 - In de colofon van de brief vermelden kenmerk overtreder/debiteur TSD01 (en zo verder nummeren TSD02 etc.) en het algemene telefoonnummer 013-5325795;
 - Rekeningnummer is IBAN NL18ABNA0615098576 op naam van Gemeente Tilburg;
 - In de brief vermeld je bij kopje *informatie* het telefoonnummer van de behandelend toezichthouder.
-

Aanmaning

Wordt verstuurd door afdeling P&C

- Als na het verstrijken van de betalingstermijn uit het invorderingsbesluit de dwangsom niet is betaald, wordt een aanmaning verstuurd met een aanvullende betalingstermijn van twee weken.
-

Betalingsregeling

Wordt overeengekomen door de toezichthouder

- Indien een betalingsregeling wordt overeengekomen, communiceert de toezichthouder dit met de afdeling debiteurenbeheer.
-

Dwangbevel

Wordt verstuurd door afdeling P&C

- Een mogelijk dwangbevel (ondertekend door teammanager TSD) wordt door debiteurenbeheer (P&C) opgesteld en verzonden aan deurwaarder Reijn Retro.